

เทศน์เช้า วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ เห็นไหม วันพระ วันโกน เราทำบุญกุศลของเรา เราจะทำบุญกุศลของเราเพื่อประโยชน์กับเรานะ คุณคนมีศรัทธาความเชื่อ ถ้ามีความเชื่อเข้มแข็ง ในการประพฤติปฏิบัติจะเข้มข้น คำว่า “เข้มข้น” การปฏิบัติตามความเป็นจริงตามความเข้มข้นของเรา แต่ถ้าคนอ่อนแอเนะ ทำสิ่งใดก็ล้มลุกคลุกคลานไปทั้งนั้นแหละ แต่ความปรารถนาดี เราปรารถนาดีไง เราปรารถนาดีคุณงามความดีของเรา

เวลาความดีเรื่องของท่าน ท่านคือการเสียสละ เสียสละเพื่ออะไร? เพื่อให้หัวใจเรามันมีอำนาจวาสนาบารมี คนเราถ้ามีบารมี ไปที่ไหนมีแต่คนเชิดชูบูชา คนที่ไม่มีบารมี จะร่ำรวยขนาดไหน จะมีทรัพย์สินสมบัติมากน้อยขนาดไหนก็แล้วแต่ คนไม่มีบารมีมันเดียวดายไง มันไปไหนมันเดียวดาย มันว่าห่วย คำว่า “บารมี” มาจากไหน? มาจากการเสียสละนี่แหละ มาจากท่าน มีน้ำใจ เรามีน้ำใจต่อเขา เราทำคุณงามความดี

กลิ่นของศีลหอมทวนลม ทำความดีไม่ต้องไปปรารถนาความดี เราทำของเราไป เราทำของเราไป เพราะอะไร เพราะคน คนไม่ยอมรับคนหรือ คนเขาจะยอมรับกันต่อเมื่อเขามีความดีจริง ความดีจริง เพราะอะไร เพราะจิตใจเขาเห็นคุณงามความดีจริง เขายอมรับจากหัวใจของเขา แต่ถ้าเราปรารถนาความดี ปรารถนาให้คนยอมรับๆ เราทุกข์ตายเลย เพราะใครจะยอมรับใครล่ะ ไม่มีใครยอมรับใครหรือ เพราะหัวใจของเรา เรายังไว้ใจเราไม่ได้เลย ถ้าเราไว้ใจหัวใจเราไม่ได้ เราจะไว้ใจใครล่ะ เพราะหัวใจเราไว้ใจเราไม่ได้ใช่ไหม

แต่วันนี้วันพระ วันพระ พุทฺโธ พุทฺธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ความเบิกบานในหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเรามันเบิกบาน เราไว้ใจเราได้ไง เราไว้ใจเราได้แล้วไว้ใจเราได้ตรงไหนล่ะ

คนถ้ามีความศรัทธาเข้มข้นของเขา เขาทำอะไรเขาทำจริงจังของเขานะ ถ้าทำจริงจังของเขา

“เราทำจริงจังของเราแล้วทำไมเราไม่ได้ผล ไม่ได้สมาธิ ไม่ได้ปัญญาสมความปรารถนาของเราล่ะ”

อันนั้นมันเป็นอีกเรื่องหนึ่งนะ ถ้าเป็นอีกเรื่องหนึ่ง เห็นไหม คุณติ คุณเขาทำอาหาร เราไม่เคยทำอาหาร เราได้แต่กินอาหาร อาหารชนิดนี้อร่อยๆ เราจะทำบ้างมันจะอร่อยตรงไหนล่ะ เพราะอะไร เพราะการที่ทำอาหารอร่อย คนที่เขาจะทำได้เขาต้องเลือกวัตถุดิบที่สด ความสดของเขา ความสะอาดของเขา สิ่งที่เป็นประโยชน์กับเขา คนที่เขาจะทำอาหาร แม้แต่พ่อครัวที่เขามีความชำนาญนะ เขาปลูกของเขาเอง เวลาทำเขาเอาสดๆ จากต้นลงมาทำอาหาร ของมันสดใหม่ตลอด อาหารออกมามันก็มีคุณภาพใช้ใหม่

นี่ก็เหมือนกัน สิค สมาธิ ปัญญาของเรามันอยู่ไหน คุณติ เรามีแต่ของสำเร็จมา มันเป็นกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาหารสำเร็จรูป อาหารพร้อมทานๆ เดียวนี้อาหารพร้อมทานมันไปทั่วพร้อมทานๆ เราก็เอาความสะดวกสบาย เห็นไหม โลกนี้เจริญ เรามีปัญญา เราศึกษาใคร่ครวญแล้ว เรามีความรู้ของเราแล้ว อาหารพร้อมทานไง อาหารพร้อมทานอร่อยใหม่ล่ะ อร่อยเพราะเขาใส่ผงชูรส เขาใส่สารเคมีเพื่อให้มันอร่อย อร่อยแต่มันมีโทษกับร่างกายนี้ใหม่ แต่ถ้าเซฟที่เขาใจจรยาบรรณ เขาทำของเขา เขาเอาของสดๆ เค็ดมาจากต้น นี่ก็เหมือนกัน สิค สมาธิ ปัญญา มันเกิดจากเรา สิค สมาธิ ปัญญาสดๆ ร้อนๆ ถ้าสดๆ ร้อนๆ ของเรา

ไอ้ที่สิลก็อยู่ในพระไตรปิฎก สิค สมาธิ ปัญญา ชื่ออยู่ในพระไตรปิฎกหมดเลย อาหารพร้อมทาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำให้พร้อมแล้ว พอพร้อมแล้ว ปฏิบัติไป “ผู้ที่ปฏิบัติทุกข์ๆ ยากๆ พวกนั้นไม่มีอำนาจวาสนา เรามีอำนาจวาสนา เราทำสิ่งใดเราทำสมความปรารถนาเรา” นี่กิเลสมันเลี่ยม พอกิเลสมันเลี่ยมก็เชื่อมันไป ถ้าเชื่อมันไป ถ้าศรัทธามันอ่อนแออยู่แล้ว พอกิเลสมันเลี่ยมก็เชื่อมัน พอเชื่อมัน ปฏิบัติไปก็ล้มลุกคลุกคลาน แล้วก็มาตีโพยตีพายว่า “ปฏิบัติแล้วก็ได้ผล เราปฏิบัติมาถึงขนาดนี้แล้วมรรคผลไม่มีหรือ มันพังกิ่งพุททกาลไปแล้วมรรคผลมันไม่มี”

ถ้าที่ใดมันมีทุกข์ ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ แล้วทุกข์ดับไป ถ้ามันมีทุกข์ อริยสัง ความจริง แล้วบอกทุกข์ควรกำหนด เราจะกำหนดมัน เราจะหาตัวตนมันก็บอกไม่ได้อีก มันเป็นทุกข์นิยมๆ เราจะเอาแต่ความสุขๆ ใจ

แล้วเวลาศึกษาในพระไตรปิฎก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาท่านสร้างสมบุญญาธิการของท่านมา จะทำสิ่งใดบุญกุศลมันส่งเสริมมา ในเรื่องลาภสักการะ ดุสิต เวลาพระสืวลีเป็นผู้ที่มีลาภมากที่สุด มันมาจากไหนล่ะ? มันมาจากอดีตชาติ เวลาคนไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาทำของเขามาทั้งนั้นแหละ เขาเป็นหัวหน้าผู้ที่ทำบุญ เขาเป็นหัวหน้าคน เขาชักชวนคนทำบุญ เขาชักชวน เขาเป็นหัวหน้า เขาเป็นผู้เสียสละก่อน นี่เขาทำของเขา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา เขาบอกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามี คนนับหน้าถือตา...ก็ท่านทำของท่านมาเหมือนกัน ท่านทำของท่านมา ท่านเสียสละของท่านมา ท่านทำของท่านมา นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราจะทำของเราละ เราจะทำของเรา เราล้มลุกคลุกคลาน “สิ่งนี้มันไม่มีแล้วแหละ เราทำเต็มที่ของเราแล้ว”...เต็มที่ของใครล่ะ? เต็มที่ของคนที่อ่อนแอ ใจ คนที่มันไม่เป็นความจริงใจ คนที่เป็นความจริงเขาทำของเขาด้วยความเข้มข้นของเขา เขาทำด้วยความเต็มใจของเขา ความเข้มข้นของเขา

อรรถกถาโยค เวลาธรรมมันไม่ได้ผลของมัน มันก็เป็นเรื่องความสมดุลงเห็นใหม่ มัชฌิมปิฎก ความสมดุลงเห็นใหม่ เรานั่งสมาธิกันเกือบเป็นเกือบตาย บางวันนั่งก็ไม่ได้ บางวันนั่งแล้วไม่ได้ตั้งใจสิ่งใดเลย มันลงสมาธิ มันสมดุลงของมัน แล้วสมดุลงของมัน เราก็อยากรู้ว่ามันสมดุลงอย่างไร เพราะเราจะจำสิ่งนี้ไว้ เราอยากจะเข้าตรงนี้อีก แล้วมันก็เข้าไม่ได้ ก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้นแหละ ล้มลุกคลุกคลานเพราะอะไร เพราะมันมีต้นหาความทะยานอยาก มันมีสิ่งเร้า มันอยากได้ อยากดีใจ ความอยากได้อยากดี เห็นใหม่

แต่เราทำคุณงามความดี เราปรารถนาดี เรามีเป้าหมาย แต่เราไม่อยาก เราทำแล้วเราทิ้งเลยๆ นั่งสมาธิ เราทำของเราแล้ว เราบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรามีความเข้มข้นในหัวใจของเรา

เวลาเราทำอาหารของเรา เราจะปลุกต้นไม้ของเรา เราจะปลุกผักชี เราจะปลุกพืชผักต่างๆ เราจะทำสิ่งสัตว์ของเรา เซฟที่เรามีความสามารถ เขาทำนาเองเลย เขาต้องการเมล็ดข้าวที่ดีที่สุด เมล็ดข้าวที่มีคุณภาพ เวลาทำอาหารแล้วออกมามันมีประโยชน์ นี่ไง นี่ก็เหมือนกัน เราตั้งสติของเรา เราจะกำหนดพุทโธของเรา เราจะทำสมาธิของเรา เราปรับพื้นที่ของเรา เราจะปลุกพืชผลของเรา ถ้าพืชผลของเรามันเกิด

ขึ้นมาเราก็ชื่นใจแล้ว คุณิ เวลามันแตกใบอ่อน เวลาผักมันเกิดขึ้นมามันแตกใบอ่อน พวกแมลงมันจะมาแย่งชิง

นี่ก็เหมือนกัน เราตั้งสติขึ้นมาทีลุ่มลูกคลุกคลาน เวลาทำสมาธิขึ้นมา อย่างนี้เป็นสมาธิหรือไม่ เป็นสมาธิ นี่มันยังมีหวัชจรรัยเลย พอเอาเมล็ดฝักดินไปก็ โอ้โฮ! เร่ง หัวใจจะแตกสลาย ทำไมมันไม่งอกเสียที อู๋! ทำไมมันไม่เติบโต โอ้โฮ! สวนของคนอื่นมันเต็มไปหมดเลย ทำไมของเรามันไม่งอกไม่งามขึ้นมาเลย...ก็เราไม่ดูแล เราไปเร็ว นี่ก็เลสไป กิเลสคือตัดหาความทะยานอยาก สิ่งที่ยังไม่เป็นก็อยากให้มันเป็น สิ่งที่ไม่สมความปรารถนา เวลามันงอกขึ้นมาแล้ว เวลามันเติบโตขึ้นมาแล้วมันไม่สมความปรารถนา นี่ผลักใส ความผลักใส เห็นไหม

แต่ถ้าคนเขาเป็น อายุของมัน ๔๕ วัน มันก็ได้ผลแล้ว อายุของมันจะเกิด ๒ วัน ถ้าเรารดน้ำพรวนดินของเรา เราดูแลของเรา ๒ วัน คนที่เขามีความชำนาญนี้เขารู้เลย ฉะนั้น เวลาเขาทำอาหารนะ เขาคิดเลย เขาจะวางแผนไว้เลยว่าเขาต้องการใช้สิ่งใด เขาจะปลูกตอนไหน ก็วันมันถึงพอดีใช้งาน พอใช้งาน อาหารชนิดนั้น วัตถุประสงค์ต่างๆ มันมีหลากหลายที่เขาจะเอามาใช้ปรุงอาหารนั้น แล้วของสดๆ เก็บมาสดๆ ทั้งนั้นเลย เวลาทำออกมาทำไมอาหารนี้มันอร่อยล่ะ ทำไมของเราก็ของไปซื้อมา มันแช่ฟอร์มาลินมาไง ผัดอย่างไรมันก็ไม่สุก มันอยู่อย่างนั้นแหละ แล้วของเราออกมาทำไมรสชาติไม่เหมือนกับเขาๆ...เพราะเราไม่ได้ทำของเรา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติ ถ้ามีสติ สติก็เป็นปกติ เป็นปัจจุบันนี้ ถ้ามันเข้มข้นก็เข้มข้นของมัน ถ้ามีสมาธิขึ้นมา สมาธิก็ของเราสดๆ ร้อนๆ สมาธิมีความสุข มีความสงบ มีความระงับ แล้วฝึกหัดใช้ปัญญาละ

ฝึกหัดใช้ปัญญา ของที่เราได้หามาแล้วเราต้องปรุงต้องแต่งขึ้นมาให้เป็นอาหารขึ้นมา เป็นอาหารมันก็เป็นอาหารจานใดก็แล้วแต่ที่เราปรารถนาจะทำ นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราหามา เราก็ต้องหามา สิ่งของมันไม่มี ของมันเน่าแล้ว ไปเก็บไปก๊วยเอาที่กองขยะแล้วก็จะเอามาทำอาหารกัน แล้วก็บอกว่ามันจะต้องได้ดี

ถ้ากองขยะ มันก็เป็นอาหารของสัตว์ สัตว์มันไปก๊วยไปกินของมัน ไปหาของมัน มันไม่หาในป่าแล้ว แต่ก่อนมันหากินอาหารในป่าของมัน เคี้ยวมันมาคู้จากกองขยะ แล้วเราจะไปแย่งสัตว์ไว้

ไหม แย่งสัตว์เอามาปรุงอาหาร แล้วพอปรุงอาหารออกมาแล้วมีแต่ของเน่าของเสีย แล้วเอามาปรุงให้มัน สดชื่นขึ้นมา นี้อีกเหมือนกัน ถ้ามันอ่อนแอ มันอ่อนแออย่างนั้นไปหมด

แต่ถ้าเราเข้มแข็ง วันนี่วันพระ พระเป็นผู้ประเสริฐ ถ้าประเสริฐแล้ว เราอยากประเสริฐในใจ ของเรา พระเป็นผู้ประเสริฐ เห็นไหม แก้วสารพัดนึก เป็นมงคลชีวิต การได้เห็นสมณะ เห็นสมณะที่ ๑ สมณะที่ ๒ สมณะที่ ๓ สมณะที่ ๔ โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี พระอรหันต์ ได้เห็นสมณะเป็น มงคลกับชีวิต นี้เราได้เห็นสมณะ เราได้กราบได้ไหว้ ได้ฟังธรรม

ฟังธรรมนะ เตือนสติเรา สิ่งที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง ทั้งๆ ที่มันก็เหมือนเสียงลมพัดมา เราตีความ ออกหรือไม่ออกว่ามันคืออะไร ฟังเทศน์ก็เหมือนกัน ฟังเทศน์ทุกวันมันผ่านไปเฉยๆ แต่ถ้ามัน สะเทือนใจเรา มันผ่านมาแล้วมันมีค่าที่สะเทือนใจ เห็นไหม นี่ฟังธรรมๆ สิ่งที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง สิ่ง ที่ได้ยิน ได้ฟังแล้วตอกย้ำๆ แล้วสิ่งนี้มันแก้ความสงสัยของเรา เวลาฟังแล้วจิตใจมันผ่องแผ้ว นี่ถ้าได้พบ สมณะ

แต่เราต้องการสมณะในใจของเรา อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนต้อง สัมผัสเอง เวลาเป็นสติ สติถ้ามันเกิดขึ้นมา สติก็คือสตินะ สติก็คือสติ สติทำอะไรได้ละ แต่ถ้าเราเกิด สติขึ้นมา เราใช้งานเป็น เราใช้ประโยชน์เป็น พอสติขึ้นมาละ เวลาเรามีความคิดที่เราร้อน มีความคิดที่ เจ็บช้ำน้ำใจ มีความคิดที่มันเหยียบย่ำทำให้เราเจ็บช้ำ พอมีสติมันยับยั้งได้ นี่ไง สติมีผลอย่างนี้ไง สติ มันทำให้เราระลึกู เราไม่คิดตามมันไป สติมันทำให้เราไม่ทุกข์ สติทำให้เราปล่อยได้

แต่เวลาบอกสติ สติมันคืออะไรละ สติก็คือสติ นี่ไง เซฟทำงานไม่เป็น มันจะไปเอาที่ขยะ เวลา จะไปหามันไปหาที่กองขยะ มันบอกว่ามันนั้นคืออาหาร

แต่ถ้าคนเขาเป็นนะ เขาปลุกผักปลุกหญ้าณะ เขากำหนดวันนะ ก็วันเขาถึงจะใช้งานได้ ให้ พอดีกับการทำงานของเขา พอมีสติขึ้นมา มันมีปัญหา สติมันยับยั้งได้ สติถ้าระลึกู ถ้ามันใช้ประโยชน์ ได้ สิ่งของมันทุกข์ๆ ร้อนๆ สิ่งของมันเหยียบย่ำหัวใจ สิ่งของมันเผาผลาญใจนี้หยุดหมด ถ้าสติมันทัน หยุดได้หมด พอหยุดได้แล้วนะ หยุดแล้วทำอย่างไรต่อ หยุดก็คือหยุด หยุดเดี๋ยวก็คิดอีก หยุดก็คิดอีก สติเรามี ต่อเนื่อง แล้วถ้ามันคิดอีกเราทำอย่างไร คิดอีกเราก็เปลี่ยนจากที่มันจะคิดมาบรรเทาเสีย บรรเทา

พุทโธฯ สิ่งที่มีมันจะคิดให้มันคิดพุทโธเสีย พุทโธฯ ต่อเนื่อง นาโน สิ่งทีละเอียดยที่สุด เล็กที่สุด ความรู้สึกมันคล้ายตัวตลอด ให้มันสะสมตัวมันๆ สะสมพุทโธๆ

สิ่งที่เราทำได้ เราทำไม่ได้ มันสดๆ ร้อนๆ นะ คุณติ เราปลุกผักปลุกหญ้า เวลามันงอกขึ้นมา เราจะให้มันเจริญงอกงามให้ใช้ประโยชน์ได้เดี๋ยวนี้ ตอนนี้จะแกง จะผัด จะเอาเดี๋ยวนี้ๆ แล้วมันมาจากไหนล่ะ

นี่ก็เหมือนกัน พุทโธๆ เราตั้งสติแล้วพุทโธต่อเนื่องไป ถ้ามันนาโน มันสะสมๆ ขึ้นไป มันจะงอกงามขึ้นมา มันจะใช้ประโยชน์ได้ แล้วพอใช้ประโยชน์ได้ ถ้าเราเกิดปัญญา เราจะเอามาทำเป็นอาหารชนิดใด ถ้าเราไม่เกิดปัญญาขึ้นมา เวลามันเกิดขึ้นมา มันงอกขึ้นมาแล้ว ถ้าเราไม่เก็บมาใช้เดี๋ยว มันก็เหี่ยวเฉาไป เดี่ยวมันก็เสียหายไป นี่ไง เพราะปัญญามันไม่เกิดไง

นี่ปัญญาเกิดนะ เห็นไหม สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธิมันก็เกิดภวานามยปัญญา ไม่ได้เหมือนกัน สมาธิเป็นตัวพื้นฐานให้เราใช้ภวานามยปัญญา โลกุตตรปัญญา ปัญญาที่จะแก้ไขกิเลส

แต่บอกว่า “เราไม่มีปัญญากันมาก”...ก็อาหารในกองขยะไง กองขยะเขาเอามาทิ้งไว้ เราไม่ต้องทำหรอก เดี่ยวรถเทศบาลมันก็ทิ้งแล้ว เดี่ยวมันมาคัมพ์เลย ไปเก็บเอา นี่ก็เหมือนกัน “ไม่ต้องทำ เดี่ยวมันมาเอง มันมีของมันเอง มันเป็นของมันเอง”...มันเป็นไปไม่ได้ ฉะนั้น ถ้าเป็นไปไม่ได้ มีสมาธิแล้วทำอย่างไรต่อ

มีสมาธิแล้วฝึกหัดใช้ปัญญาๆ ถ้ามีสมาธิแล้วจิตมันจริงแท้

จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส

“จิตเดิมแท้ๆ” แต่จิตมันไม่เดิมแท้เพราะอะไร เพราะมันมีต้นหาคความทะยานอยากครอบงำมัน แล้วมันเสวยอารมณ์ มันคิดของมันไป มันไม่เดิมแท้ เพราะสมมุติบัญญัติครอบงำมันไว้ สมมุติครอบไว้ สมมุติก็คืออยากได้ อยากดี อยากเป็น คิดของมันไป มันไม่เดิมแท้ เพราะมันเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ มันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องมีอารมณ์ความรู้สึก ต้องคิดออกไป ถ้าเราพุทโธฯ มันก็ปล่อยอารมณ์ความรู้สึกจนมันเป็นอิสระ เป็นตัวมันเอง นี่จิตเดิมแท้

จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้จะเป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส จิตเดิมแท้นี้จะเป็นผู้ข้ามพ้น ถ้าข้ามพ้น ข้ามพ้นอย่างไรละ จะข้ามพ้นอย่างไร

พอมันสงบขึ้นมาแล้ว สมาธิทำอย่างไรละ สมาธิทำอย่างไร มีหมดทุกอย่าง มีฝึกหัดทุกอย่าง อย่างพร้อม ทำอย่างไร ปล่อยให้มันเน่าไหม ไม่มีก็อยากมีอยากเป็น พอมันมีขึ้นมาก็ใช้ไม่เป็นใช้ไม่ถูกอีก ถ้ามันใช้ถูกขึ้นมา เอามาทำอาหารของเรา เอามาทำประโยชน์กับเรา ถ้าทำประโยชน์กับเรา พิจารณาของเรา แยกแยะของเราไป เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม

เขาบอกว่า “กิเลสมันเป็นอย่างไร กิเลสมันไม่มีตัวไม่มีตน กิเลสมันเป็นกิริยา กิเลสมันเป็นอาการ”...นั่นละเขาว่าของเขาไป แต่ของเราละ กิเลสมันคืออะไร ถ้าไม่เห็นกิเลสจะไปชำระกิเลสได้ไหม เราเป็นหนี้ใครละ เราไม่ใช่เจ้าหนี้มันจะพ้นจากหนี้ไหม ถ้าเราไม่พ้นจากเจ้าหนี้ เราไม่รู้จักเจ้าหนี้ เราไปใช้ใคร เห็นไหม เป็นหนี้อยู่ ยืมคนนี้มาไปใช้อีกคนหนึ่ง แล้วบอกว่าเราใช้หนี้แล้วๆ เดียวเขาก็ตามมาทวงหนี้อีก

นี่ก็เหมือนกัน กิเลสมันอยู่ไหน เห็นกายอย่างไร เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมอย่างไร ถ้าไม่เห็นตัวมันจะรู้ได้อย่างไร ถ้าไม่เห็นตัวมันจะสละตัวมันได้อย่างไร ถ้าไม่เห็นตัวมันจะแยกแยะมันได้อย่างไร ถ้าไม่เห็นตัวมันจะบอกว่ากูเป็นหนี้มึงเท่าไร กูเป็นหนี้มึงเท่าไร บอกมาว่ากูเป็นหนี้มึงเท่าไร กูจะได้ใช้มึง

นี่ไง พอไปเจอการพิจารณามันแยกแยะ มันเป็นไตรลักษณ์ของมันไป พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม พิจารณาแล้วมันก็ปล่อยๆ พอมันปล่อย นั่นละกูใช้หนี้มึงหนหนึ่งนะ ดอกเบี้ยเท่าไร ต้นเท่าไร ถ้ามันยังใช้ไม่พอ ไม่มีเงินพอ เดียวไปใช้ใหม่ พอมันรวมลง มันปล่อยแล้วเดี๋ยวพิจารณาใหม่ พิจารณาซ้ำพิจารณาซากเข้าไป กูใช้มึงเรื่อยๆ ใช้จนเอ็งพอใจ ใช้จนสังโยชน์มันขาด เวลามันขาดไป ออกุบปธรรมๆ เห็นไหม จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส เราจะข้ามพ้นมันไป ข้ามพ้นมันไป ด้วยความเพียร ความวิริยะ ความอดุทธาหะ การกระทำของเรา

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนานี้เกิดได้ยาก เพราะองค์สัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องสร้างบุญญาธิการมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย แล้วองค์สัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างมา แล้วพยายามรื้อค้นในกิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจขององค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจนสำเร็จสิ้นไปแล้ว แล้ววางธรรมและวินัยนี้ไว้ ธรรมวินัยจะเป็นครั้งเป็นคราว ก็เลศจะอยู่กับเรา มีอยู่ตลอดไป ผลของวิญญูะไม่มีต้นไม่มีปลาย การเวียนว่ายตายเกิดของจิตจะไม่มีต้นไม่มีปลาย

ในปัจจุบันนี้เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาคือคำสั่งสอน ธรรมโอสถ สัจธรรมอันนั้นคือยารักษาโรค สัจธรรมอันนั้นคือยาแก้กิเลส สัจธรรมอันนั้นคือยารักษาโรคแก้โรคในหัวใจของเรา เราจะทำได้หรือทำไม่ได้เราจะพยายามของเรา เราทำของเราสุดความสามารถของเรา ถ้าสุดความสามารถ เราทำประโยชน์กับเรา เราจะเป็นผู้ประเสริฐในหัวใจ

พบสมณะเป็นมงคลชีวิต แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เราได้สัมผัสสัจธรรม สัจธรรม ธรรมโอสถนั้นจะเข้ามาขยับยังเป็นสมาธิให้เราได้ความร่มเย็นเป็นสุข สิ่งที่ยับยั้งแล้ว สิ่งที่ยับยั้งนั้นเราออกฝึกหัดใช้ปัญญาด้วยภาวนามยปัญญา

ภาวนามยปัญญา ถ้าคนทำภาวนาไม่เป็นมันใช้หนี้ไม่ได้ ไม่เห็นเจ้าหนี้ ใช้หนี้ไม่ได้ ถ้าการใช้หนี้ ผู้ที่พ้นจากหนี้ เราเป็นหนี้ทุกคน เป็นหนี้เวรหนี้กรรมกันมาทุกๆ คน แล้วก็บอกว่า “เรามีกรรมอะไรเรามีอะไรมันทุกข์ยากขนาดนี้ หนี้เวรหนี้กรรมมันเป็นอย่างไร” นี่เราเป็นหนี้ทุกคน แล้วเราได้ใช้มัน คนที่เห็นสัจธรรม เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิตตามความเป็นจริง ได้ใช้หนี้มัน ใช้บ่อยครั้งเข้าๆ จนพ้นจากความ เป็นหนี้ คนพ้นความเป็นหนี้มันจะมีความสุขแค่ไหน

เราเป็นหนี้กันอยู่ที่นี่ กลับไปบ้านพูดกับตัวเอง “เรามีเวรกรรมอะไรเราถึงเป็นอย่างนี้” ทุกคนพูดอย่างนี้ ทุกคนคิดอย่างนี้ แต่ทุกคนแก้ไขไม่ได้ ทุกคนปลดเปลื้องความเป็นหนี้ในใจเราไม่ได้

ถ้าทุกคนปลดเปลื้องจากความเป็นหนี้ของใจเราได้ เห็นใหม่ เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา แล้วเราจะทำสัจธรรมความเป็นจริงในหัวใจของเราให้เป็นพุทธะ ให้เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ให้หัวใจเราเป็นพระ ให้หัวใจเราเป็นผู้ประเสริฐ ประเสริฐจากคนอื่นๆ ที่เขาเป็นหนี้กันอยู่ เราจะไม่เป็นหนี้ของเขา เอวัง